

Prezentare
Litigii de Mediu

Studiu de caz
Rosia Montana

Stefania Simion/ Alburnus Maior

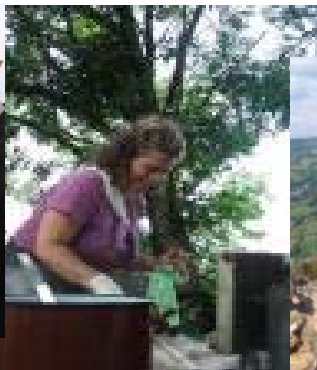
Alburnus Maior este un ONG cu sediul în Roșia Montană care reprezintă interesele unui grup de localnici din Roșia Montană și din Bucium ce se opun proiectului minier propus la Roșia Montană de către Rosia Montana Gold Corporation. Opoziția lor are la bază considerente sociale, de mediu, economice și culturale. Această asociație a fost înființată la 8 septembrie 2000.

www.rosiamontana.org

Asociația a inițiat și coordonează Campania Salvați Roșia Montană care a devenit cea mai mare mișcare de mediu din România.

Proiectele derulate de Alburnus Maior:

- demonstrații și lobby la nivel național și internațional;
- acțiuni de scriere de petiții;
- informarea investitorilor și a acționarilor Gabriel Resources;
- **acțiuni în justiție;**
- seminarii de informare pentru localnici privind activități economice alternative la minerit;
- festivalul de protest Fânfest;
- activități culturale.

Actiuni în cadrul campaniei Salvati Rosia Montană

Cazurile în instanță inițiate de către Alburnus Maior își propun să asigure că procesul decizional al proiectului minier propus la Roșia Montană este unul democratic, bazat pe participare publică și în deplin respect față de drepturile constituționale garantate ale populației direct afectate:

- dreptul la un mediu sănătos;
- acces la informații și participare publică în luarea deciziilor;
- dreptul la moștenire culturală;
- dreptul la viață privată, la proprietate și la libera inițiativă economică.

Dacă aceste principii și drepturi s-ar respecta, proiectul minier de la Roșia Montană nu ar trebui aprobat niciodată.

Încălțări ale legislației de către compania minieră cu sprijinul autorităților statului:

- strămutarea involuntară a populației;
- modificarea planurilor de urbanism ale localității prin care zona a fost declarată mono-industrială;
- declasarea unor obiective de patrimoniu de interes național de la Roșia Montană;
- efectuarea de activități ilegale de forare;
- procedura de obținere a acordului de mediu pentru proiect: încălcarea procedurii de evaluare și a drepturilor publicului la participare, informații, etc.

Cazurile în instanță sunt îndreptate împotriva acestor autorități.

Procese privind planurile de urbanism și strămutarea populației

În iulie 2002, Consiliul Local Roșia Montană a votat Planul Urbanistic General pentru Comuna Roșia Montană și Planul Urbanistic Zonal pentru Zona de Dezvoltare Industrială RMGC întocmite și finanțate de către RMGC.

1600 ha de teren - 4 sate din Comuna Roșia Montană - declarate zonă industrială exclusiv rezervată proiectului minei de aur, din care populația trebuia stramutată până în iulie 2004.

Așa sunt lăsate multe proprietăți după achiziționarea lor de către companie ...

Dacă un cetățean ce locuiește în aceasta zonă industrială dorește să deschidă pe proprietatea sa o pensiune turistică, un magazin sau orice fel de investiție, îi va fi refuzat orice demers de autorizare.

Explicația: „pe proprietatea dvs, conform Planului de Urbanism General, sunt interzise funcțiunile de locuire și social-culturale”(Adresa Primaria Roșia Montană 7862/5.12.2003).

Aprobarea acestor planuri s-a făcut cu încălcarea legislației în vigoare.

Alburnus Maior a atacat în instanță aceste planuri de urbanism.

La data de 23 ianuarie 2008 Curtea de Apel Alba a constatat în mod irevocabil nelegalitatea planurilor de urbanism ale comunei Roșia Montană.

RMGC propune strămutarea populației, a întregii infrastructuri publice și a sediilor autorităților locale în locația Piatra Alba, denumită Noua Roșia Montană.

Pentru a putea construi noua localitate, RMGC a încheiat un așa-zis contract "comercial" cu Comuna Roșia Montană reprezentată prin Primarul său.

La data de 19 decembrie 2007, ca urmare a unei acțiuni în instanță introduse de Alburnus Maior, Curtea de Apel Alba a constatat nulitatea absolută a acestui contract.

În lipsa acestui contract RMGC nu va putea obține aprobările necesare construirii noii localități.

Procese privind protejarea patrimoniului cultural

În urma cercetărilor arheologice, necesare pentru a evalua dacă se pot sau nu efectua activități economice în zonă, la Roșia Montană au fost descoperite vestigii unice în Europa:

- galerii romane și dacice (Masivul Cârnic);
- necropole, temple romane, altare votive, termae, instalații romane de pompare a apei;
- un mausoleum datat din secolul II d.Ch.

Cu toate acestea, pentru Roșia Montană au fost eliberate de către Ministerul Culturii nu mai puțin de 5 certificate de descărcare de sarcină arheologică. Un astfel de certificat introduce în circuitul economic un teren anterior protejat.

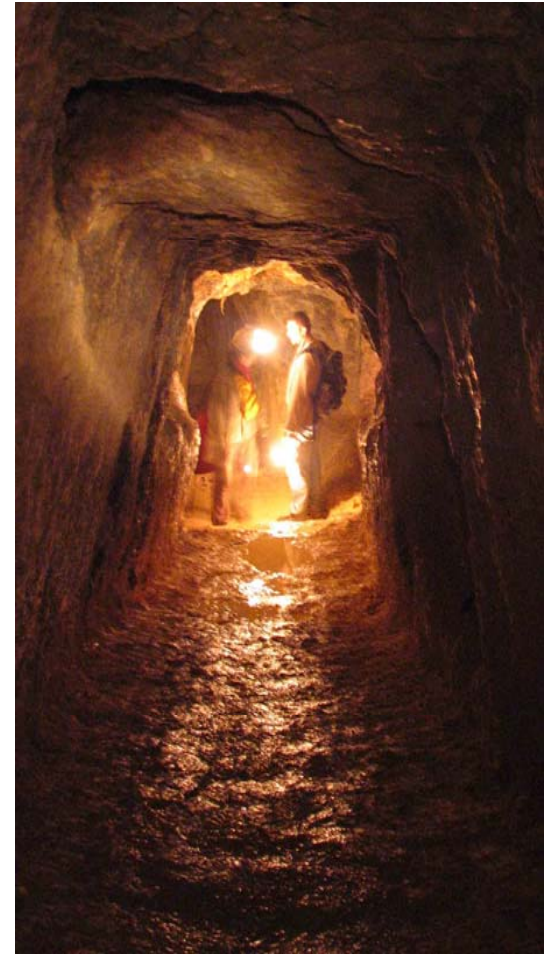

Mausoleum Hop-Gauri/ Rosia Montana

Cele mai spectaculoase descoperiri: Masivul Cârnic.

“În Cârnic, rețelele miniere antice (de pe vremea dacilor, identificate ca atare pentru prima oară, și de pe vremea romanilor) rămân de o coerență uluitoare și într-o stare de conservare remarcabilă....”.

(Echipa de arheologi francezi de la Universitatea din Toulouse,
Raportul arheologic săpături Cârnic 2003)

Galerii romane în Cârnic

Februarie 2004 - acțiune în instanță certificatul de descărcare arheologică emis de Ministerul Culturii și Cultelor pentru Masivul Cârnic. Prin acest act Ministerul Culturii confirmă că în acest masiv nu există bunuri de patrimoniu arheologic și că acesta poate fi transformat într-o carieră deschisă.

Aprilie 2006 – acțiune în instanță împotriva celorlalte 4 certificate de descărcare, emise între 2001 și 2004.

Certificatul pentru Masivul Cârnic - suspendat și anulat de către Curtea de Apel Alba. În urma rejudecării cauzei, Curtea de Apel Brașov a anulat de asemenea, în noiembrie 2007, certificatul pentru Masivul Cârnic.

“Exploatarea unei părți din Masivul Cârnic este incompatibilă cu obligația de protejare a galeriilor miniere romane descoperite în zonă. Integritatea acestora ar fi afectată[...] Subsolul zonei prezintă un interes arheologic deosebit, fiind unul dintre cele mai mari centre miniere antice ale lumii romane descoperite”.

(Sentința Curții de Apel Brașov 26 noiembrie 2007)

Până în primăvara anului 2004 RMGC a efectuat la Roșia Montană numeroase foraje care au afectat mediul înconjurător, sănătatea animalelor și s-au făcut fără aprobările legale necesare.

Procese pentru stoparea forajelor la Rosia Montana si Bucium

De atunci RMGC nu a mai putut efectua foraje deoarece aceste activități au fost blocate prin acțiuni în instanță promovate de Alburnus Maior.

17 noiembrie 2005 - Curtea de Apel Alba-Iulia a suspendat acordul de mediu pentru **39 de puncte de foraj la Roșia Montană.**

19 februarie 2007 – Curtea de Apel Alba-Iulia a anulat avizele de mediu ilegal acordate către RMGC de Agenția de Protecție a Mediului Alba pentru **192 de foraje la Roșia Montană și 59 de foraje la Bucium.**

Cazuri privind ilegalitatea procedurii de obtinere a acordului de mediu

Obținerea acordului de mediu pentru proiectul Roșia Montană – o procedură ilegală desfășurată cu încălcarea drepturilor publicului la informație și participare.

Procedura este contestată de către Alburnus Maior la Comitetul pentru Respectarea **Convenției de la Aarhus** – convenția internațională care asigură dreptul publicului la informație, participare publică și acces la justiție pe probleme de mediu, ratificată de România prin Legea 86/2000.

Taul Mare/ Rosia Montana

Iunie 2005 - plângere împotriva Statului Roman la Comitetul pentru Respectarea **Convenției de la Aarhus**, prima plângere de acest gen împotriva României.

Octombrie 2005 - plângerea a fost declarată admisibilă;

Iunie 2006 - prima înfățișare a părților în fața Comitetului ACC. În urma discuțiilor membrii Comitetului ACC au exprimat îngrijorări privind aranjamentele și cadrul pentru participarea societății civile în procedura EIM de până la acel moment și au luat decizia de a menține cazul deschis până la definitivarea procedurii EIM.

Cazul rămâne deschis până la definitivarea procedurii EIM, timp în care părțile depun regulat rapoarte, documente și dovezi privind desfășurarea acestei proceduri.

Dezbateri publice pe marginea studiului de impact asupra mediului pentru
Proiectul Roșia Montană august 2006

Februarie 2005 – acțiune în instanță împotriva documentației depuse pentru demararea procedurii EIM Roșia Montană, atât memoriul de prezentare a proiectului, cât și certificatul de urbanism 68/2004.

În cadrul acestor două cazuri s-a constatat nelegalitatea planurilor de urbanism ale Roșiei Montane, pe baza cărora a fost întocmită această documentație. Instanța va trebui astfel să oblige Ministerul Mediului la a returna titularului de proiect întreaga documentație EIM.

13 septembrie 2007 - Ministerul Mediului constată că procedura de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul minier Roșia Montană nu mai poate continua, sistând această procedură pe termen nelimitat. Ministerul a luat această decizie datorită faptului că certificatele de urbanism ale RMGC nr. 68/2004 și 78/2006 au fost suspendate prin decizii judecătorești în cadrul acțiunilor în instanță intentate de către Alburnus Maior și Centrul Independent pentru Dezvoltarea Resurselor de Mediu (Cluj-Napoca).

Finanțatorii acțiunilor în instanță ale Alburnus Maior (în ordine cronologică):

- Global Green Grants Fund (SUA)
- Stephanie Roth (câștigătoarea premiului mondial pentru activism de mediu Goldman 2005);
- Staples Trust (Marea Britanie);
- Open Society Institute – Institutul pentru o Societate Deschisă (Ungaria).

La momentul de față aproximativ 10 procese se află pe rolul instanțelor din România, toate împotriva autorităților al căror rol în societate ar fi fost în primul rând să reprezinte interesele propriilor cetățeni...Într-un stat de drept slab societatea civilă trebuie să fie în primul rând vigilentă și informată.